

Kriminalistická dokumentácia protiprávných aktivít počas športových podujatí

Anotácia: Športové podujatia predstavujú pre ľudí zábavu, relax a formu uvoľnenia. Ľudia by si po návšteve športového podujatia mali povedať, aké krásne a pozitívne zážitky z neho majú, ale v mnohých prípadoch to tak nie je a odchádzajú z nich s veľmi negatívnymi zážitkami. Športové podujatia sú nielen miestom podávania športových výkonov, ale aj častým miestom výtržností, násilných incidentov, útokov na verejných činiteľov, ktoré v niektorých prípadoch vedú k vážnemu narušeniu verejného poriadku a bezpečnosti ľudí.

Dokumentácia protiprávných aktivít je kľúčovým nástrojom pri objasňovaní priestupkov a trestných činov, pri identifikácii páchatel'ov a pri prevencii pred ďalšími násilnosťami. Zámerom tohto článku je analyzovať proces dokumentácie protiprávných aktivít počas športových podujatí a zdôrazniť jej význam.

Kľúčové slová: kriminalistika, športové podujatie, kriminalistická dokumentácia, verejný poriadok, bezpečnosť.

Úvod

Bezpečnosť na športových podujatiach je kľúčovým faktorom pre zachovanie verejného poriadku a ochranu účastníkov.

Bezpečnosť chápeme ako „stav bez nebezpečenstva alebo hrozby“ alebo „stav, kedy daný subjekt nie je zaťažovaný ani nebezpečenstvom, ani strachom a je zabezpečený proti prípadnému útoku.“¹

Športové podujatia predstavujú významnú spoločenskú udalosť, ktorá priťahuje tisíce divákov a fanúšikov. Napriek ich prvotnému zábavnému a súťažnému charakteru sa častokrát stávajú miestom výtržností a násilných incidentov. My sa budeme venovať predovšetkým futbalovým a hokejovým športovým podujatiam, pretože tam dochádza k najväčšej koncentrácii ľudí a práve na týchto športových podujatiach dochádza k výtržnostiam a k násilným incidentom. Odpoveďou na tieto incidenty je práve reakcia Policajného zboru Slovenskej republiky (ďalej len „Policajný zbor SR“). Je nevyhnutné, aby Policajný zbor SR systematicky dokumentoval všetky protiprávne aktivity súvisiace so športovými podujatiami, čím prispeje k ich objasňovaniu a potláčaniu. Pri dokumentovaní protiprávných aktivít počas športových podujatí sa využíva kombinácia viacerých kriminalistických metód. Každá z týchto metód je aplikovaná podľa povahy a rozsahu incidentu. Niektoré kriminalistické metódy využívané na dokumentovanie si priblížime podrobnejšie, aby sme pochopili ich praktické využitie. Efektívne využívanie týchto kriminalistických metód nám umožňuje zhromažďovať dôkazy a rýchlo identifikovať páchatel'ov.

Kriminalistická dokumentácia: Jej úloha, zásady, metódy, formy a význam v zabezpečovaní verejného poriadku a bezpečnosti pri športových podujatiach.

História kriminalistickej dokumentácie siaha až k prvým spôsobom zaznamenávania informácií v ľudskej spoločnosti. Medzi najstaršie metódy patrilo písmo, ktoré umožňovalo uchovávať dôležité údaje a informácie o rôznych udalostiach. Za významný objav, na základe ktorého sa využívali kriminalistické metódy, sa považuje nájdenie papyrusového zvitku v Egypte približne z roku 1100 p.n.l. Tento historický záznam obsahoval podrobný opis výsluchov osôb podozrivých z vykrádania hrobiek. Významným obdobím pre rozvoj dokumentácie v kriminalistike bol vznik kriminalistických evidencií, ktoré sa rozvíjali v súvislosti s novými metódami identifikácie. Významný posun nastal so zavedením fotografie, ktorá priniesla presnejší spôsob zachytávania podoby páchatel'ov a ich evidencie. V roku 1874

¹ IVANČÍK, R. *Bezpečnosť: teoreticko-metodologické východiská*, s. 117.

bol v Paríži vytvorený prvý policajný album zločincov, čo predstavovalo zásadný krok v efektívnejšej identifikácii podozrivých osôb. Technologický pokrok v 20. storočí bol výrazne ovplyvnený spôsobom zaznamenávania a uchovávaní informácií. Na zachytenie priebehu vyšetrovania sa využívajú rôzne metódy, pričom výber vhodnej metódy závisí od konkrétnych okolností a potreby čo najpresnejšieho získavania a uchovávaní informácií. Cieľom je vytvoriť čo najpresnejší a najucelenejší obraz o skúmaných udalostiach tak, aby aj osoba, ktorá sa priamo nezúčastnila vyšetrovania, mohla na základe zaznamenaných údajov pochopiť priebeh udalosti.²

Kriminalistická dokumentácia predstavuje metódu kriminalistickej taktiky, ktorá zahŕňa systematický proces verbálneho a vizuálneho zachytenia (nepriameho zaznamenania) stôp, dôležitých objektov, vzťahov medzi nimi, ako aj ďalšie informácie, ktoré sú dôležité pre dosiahnutie pozitívnych výsledkov kriminalistického a znaleckého zisťovania, zaisťovania a skúmania. Kriminalistická dokumentácia môže mať rôzne formy v závislosti od typu informácií a spôsobu ich zaznamenania.³

Obsah kriminalistickej dokumentácie je neoddeliteľnou súčasťou kriminalistického skúmania, pričom sa riadi jeho pravidlami a zásadami platnými pre metódy, ktoré sú základom tohto procesu. Na jej podobu a obsah však majú výrazný vplyv aj iné procesné zásady, najmä tie, ktoré sú charakteristické pre trestný proces, keďže sa najčastejšie používajú v praxi. Štruktúra a obsah kriminalistickej dokumentácie sú výsledkom vývoja v oblasti poznávania, ktorý sa odráža v používaných metódach a formách dokumentácie.⁴

Jednotlivé kriminalistické metódy sa stali jedným zo základných kameňov celého procesu dokazovania okolností významných pre celé trestné konanie. Aby mala kriminalistická metóda požadovanú dôkaznú hodnotu, je preto nevyhnutnou podmienkou zachytiť jej výsledky formou, ktorú predpisuje zákon. Ak nie je spracovaná kvalitná kriminalistická dokumentácia, vedie to k znehodnoteniu dôkaznej hodnoty zachytených stôp a potom je ťažké tieto chyby napraviť.⁵

Zachytávanie a archivácia kriminalistických stôp umožňujú ich objektívne vyhodnocovanie pri ďalšom trestnom konaní. Dokumentácia sa netýka len samotných stôp, ale aj akéhokoľvek zásahu alebo manipulácie s nimi, čo je dôležité najmä pri ich ďalšom skúmaní a identifikácii. Pri zaistení kriminalistických stôp sa rozlišujú rôzne spôsoby ich uchovania. Môžu byť zachytené vo svojej pôvodnej podobe, zaznamenané prostredníctvom ich vonkajších znakov alebo prostredníctvom ich odtlačkov a odliatkov. Na tento účel sa využívajú viaceré metódy, medzi ktoré zaradíme fotografovanie, kreslenie, opisovanie a uchovávanie pamäťových stôp.⁶

Medzi hlavné formy kriminalistickej dokumentácie patria:

- **Písomná dokumentácia** – zápisnice, protokoly a iné textové dokumenty, ktoré detailne opisujú okolnosti udalosti.
- **Zvuková dokumentácia** – využíva sa pri zaznamenávaní výpovedí alebo iných relevantných zvukových záznamov vo forme nahrávok.
- **Fotografická dokumentácia** – zaznamenávanie objektívnej reality prostredníctvom fotografie alebo videa, pričom umožňuje detailné zachytenie stôp a predmetov.

² KUBÍKOVÁ, I. *Výsluch ako kriminalistická metóda*, s. 7.

³ METEŇKO, J., I. BAČÍKOVÁ a M. SAMEK. *Kriminalistická taktika*, s. 119.

⁴ Tamtiež, s. 119.

⁵ NĚMEC, M. *Kriminalistická dokumentace*, s. 7.

⁶ METEŇKO, J., I. BAČÍKOVÁ a M. SAMEK. *Kriminalistická taktika*, s. 120.

- **Topografická dokumentácia** – využíva sa na mapovanie priestorových vzťahov medzi objektmi, pričom zahŕňa náčrty, schémy a plány.⁷

Aby bola kriminalistická dokumentácia efektívna a presná, musí sa pri jej spracovaní dodržiavať viacero dôležitých princípov. Tieto zásady zabezpečujú nielen kvalitu samotnej dokumentácie, ale aj jej správne využitie v praxi.

Medzi základné zásady patria:

- **Zásada včasnosti dokumentovania** – okamžité zaznamenávanie informácií, hlavnou prioritou je neodkladné zadokumentovanie dôležitých údajov, aby sa predišlo ich strate alebo skresleniu.
- **Zásada objektívnosti dokumentácie** – dokumentácia musí byť vykonaná objektívne, bez subjektívnych interpretácií či chýb, ktoré by mohli ovplyvniť jej výpovednú hodnotu.
- **Zásada komplexnosti dokumentácie** – zaznamenané informácie musia byť dostatočne podrobné, aby poskytovali celkový obraz o skúmanej udalosti.
- **Zásada primeranej rýchlosti** – spracovanie dokumentácie musí byť dostatočne rýchle, aby sa minimalizovalo riziko straty informácií alebo ich znehodnotenia.
- **Zásada plánovitosti a systematickosti** – proces zaznamenávania údajov by mal byť prehľadný a dobre štruktúrovaný, aby sa predišlo k nejasnostiam a chýbajúcim údajom.
- **Zásada efektivity a hospodárnosti** – dokumentovanie by malo byť vykonávané výberom najvhodnejších metód a prostriedkov.

Neodkladné zaznamenanie dôležitých informácií je kľúčové, pretože ak by došlo k oneskoreniu, mohlo by to viesť k strate podstatných údajov. Mnohé dôkazy môžu byť časom poškodené alebo zaniknúť, napríklad pri pamäťových stopách, kde si svedkovia po určitom čase nemusia presne vybaviť detaily udalosti.⁸

Ako bolo uvedené v úvode, športové podujatia sa vyznačujú vysokou koncentráciou osôb na jednom mieste, čo vytvára podmienky pre zvýšené riziko rôznych protiprávných konaní. Tieto incidenty sa môžu odohrávať nielen priamo na štadiónoch, ale aj v jeho bezprostrednom okolí, na verejných priestranstvách, vo verejných dopravných prostriedkoch, pohostinstvách, kde sa zhromažďujú fanúšikovia. Medzi najčastejšie incidenty patria trestný čin (ďalej „TČ“) ublíženia na zdraví, TČ marenia výkonu úradného rozhodnutia, TČ výtržníctva, TČ útoku na verejného činiteľa (ďalej len „VČ“), TČ súvisiace s drogovou činnosťou, TČ súvisiace s extrémizmom, priestupky vyplývajúce zo zákona o organizovaní verejných športových podujatí a zo zákona o priestupkoch, ktorými môžu byť incidenty súvisiace so zahalenými tvármi fanúšikov počas športových podujatí (tie spôsobujú ťažkosti pri identifikácii osôb), incidenty súvisiace s vnášaním a používaním pyrotechnických výrobkov na tribúnach či hádzaním pyrotechnických výrobkov na hraciu plochu, hádzanie iných nebezpečných predmetov do iných ľudí, hráčov alebo na hraciu plochu, neuposlušnosť výzvy VČ, priestupky proti majetku, vulgárne urážanie VČ.⁹

Policajt pri zásahu využíva výzvu ako preventívny a taktický prostriedok, ktorým upozorňuje osobu dopúšťajúcu sa protiprávneho konania, aby v ňom nepokračovala. Táto výzva musí byť formulovaná jasne a zrozumiteľne, aby nebolo pochybností o jej obsahu.

⁷ ŠIMON, L. Kriminalistická dokumentácia. In: *Moderné technológie v páchaní, odhaľovaní, dokumentovaní, dokazovaní a prevencii trestnej činnosti - zborník z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou*, s. 314.

⁸ METEŇKO, J., I. BAČÍKOVÁ a M. SAMEK. *Kriminalistická taktika*, s. 124.

⁹ Na základe vlastného realizovaného prieskumu.

Ak osoba na výzvu nereaguje, môže byť následne použitý donucovací prostriedok, ale len v súlade so zákonom a primerane danej situácii.¹⁰

Samotné dokumentovanie protiprávnych aktivít v praxi je proces, ktorý prebieha v niekoľkých fázach. V prvej fáze pred športovým podujatím Policajný zbor SR spolupracuje s usporiadateľmi a súkromnými bezpečnostnými službami na vyhodnotení rizikových faktorov. Súčasne prebieha analýza správania rizikových skupín fanúšikov na predchádzajúcich stretnutiach, identifikujú sa problémové osoby, ktoré sú známe. Pred samotným podujatím sa monitorujú sociálne siete a komunikácia medzi fanúšikmi, na ktorých častokrát fanúšikovia svojich tímov komunikujú medzi sebou, provokujú sa navzájom a dohadujú sa na organizovaných výtržnostiach a nelegálnych aktivitách. Rozsah bezpečnostného opatrenia (ďalej len „BO“) zo strany Policajného zboru SR závisí od toho, či je športové podujatie označené za rizikové.¹¹

V zmysle zákona č. 1/2014 Z.z. o organizovaní verejných športových podujatí, sa **podujatím** rozumie „súťaž, stretnutie, turnaj, preteky, turistické podujatie alebo iné podujatie spojené s pohybovo - rekreačnou aktivitou fyzických osôb v oblasti telesnej športu.“¹²

V zmysle uvedeného zákona pod **rizikovým podujatím** rozumieme „podujatie označené za rizikové organizátorom podujatia, športovým zväzom, obcou alebo Policajným zborom SR z dôvodu hrozby narušenia verejného poriadku alebo ohrozenia bezpečnosti, zdravia, mravnosti, majetku alebo životného prostredia.“¹³

V zmysle uvedeného zákona pod **podujatím s osobitným režimom** rozumieme „futbalové stretnutie alebo hokejové stretnutie dvoch najvyšších súťaží v kategórii dospelých alebo posledné štyri kolá pohárových súťaží vo futbale a hokeji v kategórii dospelých, podujatie na ktorom sa predpokladá účasť 4 000 a viac divákov, alebo podujatie na ktorom sa predpokladá viac ako 90 % obsadenia športoviska s kapacitou 2 000 a viac divákov.“¹⁴

V druhej fáze prebieha monitorovanie na viacerých úrovniach. Všetky dôležité miesta, ako sú vstupy, tribúny, parkoviská, sú pod nepretržitým dohľadom kamier. Sleduje sa správanie davu, najmä ak sa v dave nachádzajú provokatéri alebo podnecovatelia. Policajný zbor SR si ich označí a sleduje ich správanie. V tretej fáze dochádza k dokumentovaniu protiprávnych aktivít, pričom tieto aktivity musia byť dôkladne zadokumentované, aby bolo možné správne vyhodnotiť situáciu. V praxi sa využíva fotografická dokumentácia. Výtržníci, ktorí sa dopustia protiprávneho konania, sa zaznamenávajú z viacerých uhlov. Dokumentujú sa aj poškodenia majetku, zranenia osôb a akékoľvek použité predmety, najmä pyrotechnické výrobky.¹⁵

Kriminalistická fotografia a jej význam pri dokumentovaní protiprávnych aktivít

Keďže ide o rozsiahlu tému s množstvom dostupných informácií, priblížime si kľúčové fakty, ktoré sú pre nás relevantné.

Kriminalistická fotografia už nie je len záležitosťou úzkej skupiny odborníkov v policajnej praxi pri riešení jednotlivých protiprávnych aktivít, a to najmä v poslednom období. Rozvoj digitálnych automatizovaných záznamových zariadení a najmä mobilných

¹⁰ MEDELSKÝ, J. Služobné zákroky a kamerové systémy. In: *Teoretické a praktické aspekty služobných zákrokov - zborník z vedeckej konferencie*, s. 91.

¹¹ Na základe vlastného realizovaného prieskumu.

¹² § 2 písm. a) zákona č. 1/2014 Z.z. o organizovaní verejných športových podujatí a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

¹³ § 2 písm. c) zákona č. 1/2014 Z.z. o organizovaní verejných športových podujatí a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

¹⁴ § 2 písm. d) zákona č. 1/2014 Z.z. o organizovaní verejných športových podujatí a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

¹⁵ Na základe vlastného realizovaného prieskumu.

telefónov priniesol nové možnosti širšieho využitia fotografie v dokumentácii. Z tohto dôvodu je nevyhnutné, aby čo najširšie spektrum príslušníkov PZ porozumelo vedeckým a technickým základom fotografovania. Iba zvládnutie teoretických poznatkov vytvára predpoklad pre efektívne využitie fotografie v praktickej kriminalistickej činnosti. Fotografia, rovnako ako v mnohých iných vedeckých disciplínach, zohráva kľúčovú úlohu už viac ako 140 rokov. Aj v súčasnosti zostáva dôležitým nástrojom kriminalistiky.¹⁶

Prvá fotografia človeka bola predstavená 7. januára 1839 členom Francúzskej akadémie vied a zhotovil ju Louis-Jacques-Mandé Daguerre. Predstavená fotografia bola pozoruhodne detailná, jedinečná. Fotografia od svojho vzniku mala dvojaký charakter – ako umelecké médium a zároveň ako mocný vedecký nástroj.¹⁷

Práve podľa Daguerra bola pomenovaná metóda dagerotypia. Snímka sa nazýva dagerotyp. Technika dagerotypie sa skladá z troch relatívne samostatných princípov: prvým z nich bolo médium citlivé na svetlo vďaka jodidu striebornému, druhým vyvolanie latentného obrazu parami ortuti, tretím ustálenie obrazu pomocou chloridu sodného a neskôr bol proces zdokonalený pomocou tiosulfátu sodného.¹⁸

Kriminalistická fotografia predstavuje **súbor rôznych špeciálnych fotografických metód používaných pri vyšetrovaní a dokumentácii dôkazov**. Tento pojem je definovaný veľmi široko a zahŕňa všetky fotografické techniky aplikované v kriminalistike (taktická kriminalistická dokumentácia a technická kriminalistická fotografia). Mnohé klasické prístupy sa zameriavajú na dokumentárnu hodnotu fotografie, týmto spôsobom však dochádza k zamieňaniu obsahu, cieľov a metód kriminalistickej techniky s taktikou. Fotografia v kriminalistike umožňuje rýchle a presné zachytenie informácií, ktoré nemusia byť pri bežnom vyšetrovaní ľudským okom postrehnuteľné. V kriminalistických procesoch je dôležité zaznamenávať nielen tvar a štruktúru objektov, ale aj ich veľkosť, reliéf a priestorové usporiadanie. Toto je možné pomocou špeciálnych metód kriminalistickej fotografie, napríklad záberov s bočným osvetlením alebo s priloženým meradlom. Aj v súčasnosti zostáva kriminalistická fotografia nenahraditeľným nástrojom pri dokumentácii protiprávných aktivít, identifikácii páchateľov a vyhodnocovaní dôkazov.¹⁹

Pri športových podujatiach zohráva kriminalistická fotografia kľúčovú úlohu pri dokumentovaní protiprávných aktivít. Využíva sa na dokumentovanie priestoru pred podujatiami, počas nich a po ich ukončení. Pred začiatkom podujatí je možné vykonať dokumentáciu športového areálu a jeho zabezpečenia (vstupy, tribúny). Počas podujatia fotografie zachytávajú davy a správanie divákov. Po ukončení podujatí sa kriminalistická fotografia využíva na zaznamenanie škôd, dôkazov o vandalizme – ničenie majetku, sedadiel na tribúnach, zaznamenávanie zranení účastníkov alebo iných následkov výtržností. Na základe detailných portrétových fotografií prichádza k identifikácii osôb, ktoré sú podozrivé z protiprávneho konania. Následne môžu kriminalistické fotografie slúžiť ako dôkazný materiál pri obvinení jednotlivcov z rôznych protiprávných aktivít, ktorých sa dopustili počas športového podujatia.²⁰

V praxi používame rôzne **typy fotografických záberov a špeciálne metódy**. Fotografická dokumentácia sa delí na statické a dynamické formy. **Statická fotografia** zahŕňa

¹⁶ METEŇKO, J. a M. METEŇKOVÁ. *Photography and their Importance in Criminalistics*, s. 153.

¹⁷[online]. [citované 12. februára 2025]. Dostupné na internete: <https://www.metmuseum.org/essays/daguerre-1787-1851-and-the-invention-of-photography>.

¹⁸ [online]. [citované 12. februára 2025] Dostupné na internete:

<https://www.encyklopedia.sk/encyklopedia/index.php?action=yes&pojem=Dagerotypia>.

¹⁹ METEŇKO, J. a M. METEŇKOVÁ. *Photography and their Importance in Criminalistics*, s. 154 – 156.

²⁰ Na základe vlastného realizovaného prieskumu.

zábery, ktoré zobrazujú konkrétne miesto alebo objekt v danom čase bez akéhokoľvek pohybu. Medzi typické druhy takýchto záberov patria:

- **Orientačné zábery** – poskytujú celkový pohľad na miesto udalosti.
- **Prehľadné a polodetailné zábery** – zobrazujú podstatné prvky priestoru.
- **Detailné zábery** – zachytávajú konkrétne stopy alebo menšie objekty.

Kriminalistika využíva aj špeciálne fotografické metódy, ako sú makrofotografia (snímka malých predmetov zblízka), mikrofotografia (zábery mikroskopických detailov), fotografia s meradlom, dokumentácia živých osôb alebo mŕtvol, fotografia v šikmom či polarizovanom svetle (zvýrazňuje povrchové detaily), spektrozónová fotografia (snímky v rôznych častiach svetelného spektra).²¹

Za statickú fotografiu považujeme aj **reportážnu alebo dokumentárnu fotografiu**, ktorá zachytáva jeden konkrétny okamih. Zameriava sa na zachytávanie skutočných udalostí a situácií v ich prirodzenom prostredí. Reportážni fotografi napriek náročným podmienkam sa snažia zachytiť atmosféru a príbeh danej udalosti prostredníctvom svojich fotografií. Reportážna fotografia je zachytenie reálnych momentov zo života bez inscenovania celej situácie. Umenie takejto fotografie spočíva v tom, že v jednej snímke musí byť vyjadrený výstižný príbeh daného okamihu, niekedy aj celej udalosti.²²

Reportážna fotografia je cenným nástrojom Policajného zboru pri dokumentovaní protiprávných konaní na športových podujatiach. Umožňuje zachytiť priebeh udalostí v reálnom čase, čím poskytuje vizuálny dôkaz o konkrétnych skutkoch, páchatel'och a poškodených. Používa sa najmä pri monitoringu davu, identifikácii narušiteľov verejného poriadku a bezpečnosti a pri spracovaní dôkazového materiálu.²³

Dynamická fotografia fotografickej dokumentácie zahŕňa videozáznamy, ktoré umožňujú zachytiť priebeh udalostí v čase. Využitie pohyblivého obrazu je v súčasnosti bežnejšie, pričom moderné technológie umožňujú záznam tisícov snímok za sekundu, čo je užitočné najmä v kriminalistických a technických analýzach.²⁴

Medzi dynamické fotografie môžeme zaradiť aj videozáznam z televíznych reportáží, ktorý nám poskytuje dynamický pohľad na vývoj udalostí. Umožňuje analyzovať správanie konkrétnych osôb v časovej postupnosti, vyhodnotiť reakcie polície, priebeh zvyšovania napätia, správanie celého davu. Videozáznam zachytáva aj pokriky, povely, výstrely, používanie pyrotechniky, ktoré môžu byť dôležité pre posúdenie celého incidentu.²⁵

Fotografická dokumentácia sa často kombinuje s topografickými metódami, ktoré pomáhajú presne určiť vzťahy medzi objektmi v priestore. Medzi hlavné druhy topografických záznamov patria:

- **Náčrt** – zjednodušené schematické zobrazenie situácie s uvedením rozmerov.
- **Plán** – presné technické znázornenie objektov a priestorových vzťahov zaznamenaných v mierke.
- **Schéma** – diagram vzájomných súvislostí.
- **Graf** – vizuálne znázornenie vlastností dokumentovaných objektov.

²¹ METEŇKO, J., I. BAČÍKOVÁ a M. SAMEK. *Kriminalistická taktika*, s. 130.

²² [online]. [citované 27.marca 2025] Dostupné na internete: [Reportážna a dokumentárna fotografia \(starline.sk\)](https://starline.sk)

²³ Na základe vlastného realizovaného prieskumu

²⁴ METEŇKO, J., I. BAČÍKOVÁ a M. SAMEK. *Kriminalistická taktika*, s. 130.

²⁵ Na základe vlastného realizovaného prieskumu.

Medzi moderné metódy topografického zobrazenia patrí aj fotogrametria, ktorá využíva fotografické zábery na vytvorenie 3D modelov prostredia.²⁶

Topografia je využiteľná aj v súvislosti s dokumentovaním protiprávnych aktivít pri športových podujatiach, najmä pri mapovaní miesta incidentu a zaznamenávaní pohybu osôb. Pomocou náčrtov, plánov možno presne zaznamenať rozloženie štadiónu, tribún, východov, sektorov pre fanúšikov či prístupových ciest. V prípade konfliktov alebo výtržností je možné graficky zaznamenať pohyb fanúšikov, únikové trasy. Topografická metóda je využiteľná pri presnom určení rozsahu poškodenia a určenie jeho polohy v rámci celého areálu. Ďalej je možné ju využiť pri určovaní strategických miest pre bezpečnostné kamery, kontrolné stanovišťa a evakuačné cesty. Presné zadokumentovanie udalostí pomocou topografie slúži nielen na zadokumentovanie udalostí, ale aj na následnú analýzu bezpečnostných rizík a preventívne opatrenia.²⁷

Ostatné metódy využívané pri riešení problému

V praxi dokumentovanie protiprávnych aktivít počas športových podujatí zabezpečuje dokumentačná a strážna skupina DOKUMENT, ktorá je určená plánom BO v súvislosti s verejným športovým podujatím. Úlohou skupiny DOKUMENT je v prípade výskytu protiprávneho konania počas športového podujatia zabezpečiť jeho riadne zadokumentovanie. Ak je im odovzdaná predvedená alebo zadržaná osoba v súvislosti s prebiehajúcim podujatím, skupina túto osobu prevezme a ďalej postupuje v súlade so zákonom. V tejto skupine sa nachádza policajt oddelenia železničnej polície (ďalej „OŽP“) s platobným terminálom, po ukončení BO veliteľ dokumentačnej skupiny a strážnej skupiny spracuje hlásenie po skončení BO, ktoré po spracovaní predloží veliteľovi BO na schválenie.²⁸

V rámci kriminalistickej dokumentácie zohrávajú kľúčovú úlohu **zápisnice, záznamy, vyjadrenia, posudky a potvrdenia**. Tradične sa tieto dokumenty uchovávali v papierovej podobe, avšak moderné technológie umožňujú ich digitalizáciu, čím sa zabezpečuje ich rýchlejší prenos, uchovávanie a analýza. Kriminalistická dokumentácia je dôležitá nielen pre zaznamenanie priebehu vyšetrovania, ale aj pre správne vyhodnotenie dôkazov a formuláciu záverov. Moderné nástroje umožňujú uchovávať dokumenty v pôvodnej forme alebo ich upravovať podľa aktuálnych potrieb vyšetrovania.²⁹

Zápisnica je vnímaná ako základná forma dokumentácie.

„Slovami vyjadruje pozorované skutočnosti vnímané osobou, ktorá zápisnicu vyhotovuje.“³⁰

V zápisnici musia byť skutočnosti uvedené pravdivo, jednoznačne a presne. Musia sa uvádzať len pozorované fakty a nesmú sa uvádzať subjektívne názory alebo pocity. Dokument ďalej nesmie obsahovať osobné názory, interpretácie alebo právne stanoviská, zaznamenávať sa musia len overiteľné fakty. Ak sú splnené všetky obligatórne podmienky, zápisnica môže slúžiť ako dôkaz v trestnom konaní. Často sa zamieňa s inými úradnými písomnosťami, ako sú napríklad rozhodnutia v trestno-procesných úkonoch. V procese vyšetrovania slúži zápisnica ako hlavný dôkazový materiál, ktorý podrobne opisuje priebeh objasňovania skutkov.

Pri vypracovaní zápisnice je potrebné dodržiavať niekoľko zásad:

- **výstižnosť** – dokument musí obsahovať len relevantné informácie,
- **zákonnosť** – dokument musí byť v súlade s platnými právnymi predpismi,

²⁶ METEŇKO, J., I. BAČÍKOVÁ a M. SAMEK. *Kriminalistická taktika*, s. 131.

²⁷ Na základe vlastného realizovaného prieskumu.

²⁸ Na základe vlastného realizovaného prieskumu.

²⁹ METEŇKO, J., I. BAČÍKOVÁ a M. SAMEK. *Kriminalistická taktika*, s. 125.

³⁰ Tamtiež, s. 125.

- **jasnosť** – informácie musia byť jasne formulované a jednoznačné,
- **objektívnosť** – dokument musí obsahovať overiteľné fakty,
- **presnosť** – každý údaj musí byť zaznamenaný s maximálnou presnosťou,
- **jednoznačnosť** – dokument by nemal umožňovať viacero interpretácií.³¹

Pri získavaní informácií od svedkov, poškodených, podozrivých osôb zohráva dôležitú úlohu ďalšia kriminalistická metóda – výsluch.

Výsluch

Výsluch predstavuje najčastejší a najdôležitejší zdroj dôkazov v kriminalistike. Je považovaný za univerzálnu metódu, ktorá sa využíva pri každom vyšetrovaní. Cieľom výsluchu je získavanie relevantných informácií o skúmanej udalosti na základe výpovedí osôb. Tieto informácie sa získavajú prostredníctvom spomienok a zážitkov vypočúvaných osôb.³²

Výsluch nám môže slúžiť na získanie informácií o priebehu konfliktov, narušení verejného poriadku a o ďalších protiprávných aktivitách.

Výsluch sa pripravuje v dvoch etapách a uskutočňuje v niekoľkých štádiách:

- príprava výsluchu,
- úvodná fáza,
- monológ,
- dialóg,
- zaznamenanie a ukončenie výsluchu.

Aby bol výsluch úspešný, je nevyhnutné sa naň dôkladne pripraviť. Táto príprava sa delí na tri hlavné oblasti – obsahovú, materiálnu a organizačnú. Obsahová analýza zahŕňa analýzu dostupných informácií o vypočúvanej osobe, vyhodnotenie zhromaždených podkladov a spracovanie získaných údajov. Syntetická fáza prípravy potom umožňuje vytvorenie scenára výsluchu. Materiálna a organizačná stránka prípravy zahŕňa zabezpečenie potrebných technických prostriedkov a výber vhodných osôb, ktoré budú viesť vypočúvanie. V úvodnej časti výsluchu sa riešia formálne náležitosti, ako sú overenie totožnosti osoby a oboznámenie s priebehom výsluchu. Po tejto fáze nasleduje monológ, v ktorom vypočúvaná osoba hovorí bez prerušenia a vlastným tempom. V tejto časti nie je vhodné klať otázky a ani prerušovať jej výpoveď. Dialógová fáza výsluchu umožňuje kladenie otázok s cieľom doplniť alebo spresniť získané informácie. Otázky by mali byť jasne formulované a nemali byť sugestívne. Poslednou fázou výsluchu je zaznamenanie a ukončenie výsluchu. Vyhotovuje sa zápisnica. Dokumentácia výsluchu je povinná a prebieha súčasne s jeho realizáciou.³³

Po tom, čo sme si priblížili výsluch, význam kriminalistickej fotografie a topografie pri dokumentovaní protiprávných konaní počas športových podujatí, je dôležité venovať pozornosť aj rekognícii ako jednej z metód kriminalistickej identifikácie.

³¹ METEŇKO, J., I. BAČÍKOVÁ a M. SAMEK. *Kriminalistická taktika*, s. 126.

³² ELIAS, E. Vybrané kriminalisticko - taktické metódy využívané na mieste trestného činu. In: *Teória a prax vyšetrovania - Interdisciplinárne aspekty- zborník vedeckých prác*, s. 32.

³³ Tamtiež, s. 29.

Využitie rekognície pri identifikácii osôb a predmetov na športových podujatiach

„Rekognícia je kriminalistická metóda rozpoznávania objektov znovupoznávaním na základe pamäťovej stopy podporovanej asociáciou s vonkajšími znakmi a funkčnými a dynamickými vlastnosťami skúmaných objektov.“³⁴

Rekognícia ako proces rozpoznávania osôb a predmetov s cieľom potvrdiť ich totožnosť zohráva dôležitú úlohu pri vyšetrovaní incidentov na športových podujatiach. V praxi ju využívame hlavne pri identifikácii páchatel'ov, najmä ak došlo k narušeniu verejného poriadku, alebo násilnostiam. Svedkovia alebo poškodení môžu byť požiadaní, aby rozpoznali podozrivé osoby na základe fotografií alebo priamym vizuálnym porovnávaním. Pomocou tejto metódy vieme potvrdiť totožnosť osôb, ktoré boli zachytené na kamerových záznamoch, či sa skutočne nachádzali na mieste incidentu. Vieme si overiť vecné dôkazy – rekognícia sa môže týkať aj predmetov, ktorými sú pyrotechnické výrobky, zbrane, bannery s protiprávnym obsahom alebo iných objektov, ktoré boli použité na podujatí. Rekognícia je jednou z kľúčových kriminalistických metód, ktorá v kombinácii s fotografiou a topografiou prispieva k presnému dokumentovaniu a vyšetrovaniu protiprávných aktivít na športových podujatiach.³⁵

Aby bola rekognícia úspešná, musí byť zabezpečené, že osoba, ktorá objekt rozpoznáva, mala možnosť ho vnímať priamo, nie sprostredkované. Najčastejšie ide o poškodeného alebo očitého svedka udalosti. Objektom rekognície môže byť v našom prípade v súvislosti so športovými podujatiami osoba alebo predmet. Pred samotným vykonaním rekognície je nutné starostlivo opísať charakteristické črty skúmaného objektu. Tento opis musí vychádzať z priamej skúsenosti osoby, ktorá ho vnímala. Predmety predkladané na rekogníciu by mali obsahovať znaky, ktoré vytvoria asociačnú väzbu medzi objektom a pamäťovou stopou pozorovateľa. Dôležitým faktorom je aj počet porovnávaných objektov. Nezanedbateľnú úlohu zohráva aj časový faktor. Dlhší časový odstup môže viesť k vyblednutiu pamäťových stôp alebo k ich narušeniu vplyvom nových podnetov.³⁶

Pri vykonávaní rekognície je potrebné dodržať určité princípy:

- Predvádzanie skúmaného objektu v skupine porovnávacích objektov naraz – predvádzaný objekt sa neukazuje izolovane alebo postupne, ale je vždy prezentovaný spolu s ostatnými objektmi súčasne.
- Predvádzanie skúmaného objektu v rôznych skupinách porovnávacích objektov - ak je potrebné vykonať viacero rekognícií v rámci jednej udalosti, rovnaké porovnávacie objekty by sa nemali opakovať.
- Dodržanie systematického a logického postupu pri rekognícii – rekognícia musí byť vykonaná podľa presne stanoveného postupu. Najprv sa zostaví skupina objektov, ktorá zahŕňa skúmaný objekt aj dostatočný počet porovnávacích objektov. Následne sa prizve osoba vykonávajúca identifikáciu, pričom pred samotným aktom nesmie prísť do kontaktu so žiadnym z objektov, aby sa zabránilo nevedomej sugescii.³⁷

Špecifiká prípravy a taktiky vybraných druhov rekognície.

V súvislosti s protiprávnymi aktivitami na športových podujatiach si priblížime zvláštnosti rekognície živej osoby *in natura* (podľa vonkajších znakov a podľa funkčných, dynamických znakov) a rekogníciu objektu podľa fotografie a iných zobrazení.

³⁴ METEŇKO, J., I. BAČÍKOVÁ a M. SAMEK. *Kriminalistická taktika*, s. 219.

³⁵ Na základe vlastného realizovaného prieskumu.

³⁶ METEŇKO, J., I. BAČÍKOVÁ a M. SAMEK. *Kriminalistická taktika*, s. 219 – 220.

³⁷ Tamtiež, s. 221 – 222.

Rekognícia živej osoby *in natura* podľa vonkajších znakov – aby bola rekognícia vykonaná korektne, je potrebné zabezpečiť, aby skúmaná osoba nebola vopred vystavená vizuálnemu kontaktu s osobou, ktorá ju bude identifikovať. V opačnom prípade by to mohlo skresliť výsledok rekognície. Pred samotnou rekogníciou je nevyhnutné, aby bola skúmaná osoba poučená o jej priebehu v súlade s platnými právnymi predpismi. Zároveň jej treba vysvetliť, ako sa má správať počas tohto procesu, že nesmie reagovať na poznávajúcu osobu, ak ju táto osoba osloví. V prípade, že ju poznávajúca osoba osloví, nemá sa otáčať či inak naznačovať svoju identitu. Rovnaké pravidlá platia aj pre pribrané osoby. Skúmaná osoba si môže zvoliť miesto v skupine pribraných osôb a štítok s poradovým číslom. Pribrané osoby by mali mať podobné vonkajšie charakteristiky ako skúmaná osoba – výšku, telesnú stavbu, vek.

Rekognícia živej osoby *in natura* podľa funkčných a dynamických znakov – skúmaná osoba je identifikovaná podľa hlasu, reči, gestikulácie alebo spôsobu chôdze.

Rekognícia predmetov *in natura* – táto forma identifikácie sa týka predmetov, ktoré súvisia s protiprávnym konaním.

Rekognícia na základe fotografií a iných vizuálnych záznamov – tento spôsob identifikácie sa využíva v prípadoch, keď nie je možné vykonať rekogníciu priamo s originálom objektu skúmania. Pri identifikácii osôb na fotografiách je dôležité, aby boli snímky porovnateľné a skúmaná osoba medzi nimi nijako nevynikala. Podobne sa dá rekognícia vykonať aj na základe hlasovej nahrávky.

V niektorých situáciách je možné použiť aj videozáznam, ak je dôležité, aby bola skúmaná osoba rozpoznaná nielen na základe vzhľadu, ale aj na základe pohybových a rečových prejavov.³⁸

Rekognícia je neodkladný a neopakovateľný úkon. Neoddeliteľnou súčasťou rekognície je jej písomné zaznamenanie formou zápisnice, ktorá musí byť vyhotovená v súlade s požiadavkami stanovenými *Trestným poriadkom*. Keďže rekognícia je vo väčšine prípadov úkonom, ktorý nemožno zopakovať, odporúčajú sa využiť aj ďalšie technické prostriedky na jej dokumentáciu, ktorými sú fotografická dokumentácia, zvukový záznam alebo videozáznam.³⁹

Na záver sa hodnotí celý proces, pričom sa posudzuje spoľahlivosť poznávajúcej osoby, jej správanie a presnosť pri opisovaní skúmaných objektov.⁴⁰

Osobná prehliadka

Po identifikácii podozrivých osôb alebo pri ich predvedení môže byť nevyhnutné vykonať kriminalistickú prehliadku, ktorá slúži na vyhľadanie a zaistenie dôkazov súvisiacich s protiprávnym konaním. V súvislosti so zadržanými osobami sa využíva osobná prehliadka. Osobná prehliadka sa vykonáva v prípadoch, keď existuje dôvodné podozrenie, že konkrétna osoba pri sebe ukrýva predmety dôležité pre trestné konanie. Cieľom je zabezpečiť, aby osoba nemala pri sebe predmety, ktorými by mohla ublížiť sebe alebo iným. Neoddeliteľnou súčasťou osobnej prehliadky je tzv. bezpečnostná prehliadka, ktorá slúži na zistenie, či osoba nemá pri sebe zbraň alebo iný nebezpečný predmet. Vykonáva sa pred samotnou osobnou prehliadkou. Pri osobnej prehliadke je osoba vyzvaná, aby si postupne vyzliekla jednotlivé časti odevu a pokrývky hlavy. Dôkladne sa prezerá aj jej obuv a osobné predmety. Počas prehliadky sa

³⁸ METEŇKO, J., I. BAČÍKOVÁ a M. SAMEK. *Kriminalistická taktika*, s. 223 – 225.

³⁹ METEŇKO, J., I. BAČÍKOVÁ a M. SAMEK. *Kriminalistická taktika*, s. 227 – 228.

⁴⁰ ELIAS, E. Vybrané kriminalisticko - taktické metódy využívané na mieste trestného činu. In: *Teória a prax vyšetrovania - Interdisciplinárne aspekty- zborník vedeckých prác*, s. 32.

venuje pozornosť nielen vreckám, ale aj skrytým miestam, ako sú záplaty, opasky či vypchávky. Osobitná pozornosť sa venuje oblasti hlavy, kde sa prehľadávajú účesy a brady.

Pri osobnej prehliadke musia byť dodržané tieto **základné pravidlá**:

- Osobu musí prehľadávať osoba rovnakého pohlavia.
- Prehliadku vykonávajú minimálne dve osoby.
- Pred vykonaním prehliadky je potrebné získať informácie o podozrivej osobe.
- Bezpečné miesto na vykonanie prehliadky, miesto musí byť zabezpečené proti úniku osoby alebo prípadnému útoku.
- Postupnosť krokov.⁴¹

Ďalšou kľúčovou kriminalistickou metódou, ktorú je možné využiť pri dokumentovaní protiprávnych aktivít počas športových podujatí, je obhliadka miesta činu (ďalej len „OMČ“).

Obhliadka miesta činu v súvislosti so športovými podujatiami

„OMČ je špecifická metóda kriminalistického skúmania, ktorou sa bezprostredným pozorovaním vyhľadávajú, predbežne skúmajú a zaisťujú kriminalistické a iné stopy; zisťuje, skúma, hodnotí a dokumentuje stav materiálneho prostredia aj iných významných objektov majúcich vzťah ku kriminalisticky relevantnej udalosti s cieľom zistiť celkovú situáciu a informácie slúžiace na poznanie objektívnej pravdy o kriminalisticky relevantnej udalosti.“⁴²

OMČ v kontexte športových podujatí využívame najmä vtedy, ak dôjde k poškodeniu zariadenia štadióna (zničené sedadlá na tribúnach, poškodené turnikety, poškodenie osvetlenia). Môžeme ju využiť pri dokumentácii rôznych kresieb, nápisov s extrémistickou symbolikou alebo nenávistným obsahom (graffiti s rasistickými, extrémistickými symbolmi, transparenty alebo nápisy s nenávistným podtextom), pri použití nelegálnych pyrotechnických výrobkov a skúmaní ich následkov. OMČ je použiteľná pri dokumentácii miest, kde došlo k fyzickým konfliktom medzi fanúšikmi alebo voči zasahujúcim policajtom, pri dokumentácii miest, kde došlo k vniknutiu divákov na hraciu plochu a pri zdokumentovaní dôkazov o konzumácii alkoholu alebo nelegálnych látok v priestoroch, kde sú zakázané.⁴³

Úspešnosť OMČ závisí od dodržiavania základných zásad. Tieto zásady boli overené kriminalistickou praxou a ich nerešpektovanie môže viesť k nepresným výsledkom, povrchnému vyhodnoteniu dôkazov a dokonca k zmareniu celého procesu vyšetrovania.

Medzi základné zásady OMČ patrí:

- **Riadenie OMČ jedným vedúcim** – obhliadka je tímová činnosť, do ktorej sú zapojení policajti, kriminalistickí technici a ďalší odborníci. Aby bola efektívna, musí ju viesť jedna osoba. Ak by sa táto zásada porušila, mohol by vzniknúť organizačný chaos, nejednotnosť v postupoch.
- **Neodkladnosť OMČ** – časový faktor je kľúčový, pretože s pribúdajúcim časom sa dôkazy môžu meniť, strácať alebo byť úmyselne zničené.
- **Neopakovateľnosť OMČ** – je dôležité pri prvej OMČ zadokumentovať čo najviac detailov prostredníctvom fotografií, videozáznamu a topografického znázornenia.
- **Nezastupiteľnosť OMČ** – nie je možné nahradiť objektívne a detailné informácie získané pri OMČ inými metódami.

Metódy, ktoré využívame pri OMČ, sú pozorovanie, meranie, popisovanie, porovnávanie, experiment, analýza a syntéza.⁴⁴

⁴¹ METEŇKO, J., I. BAČÍKOVÁ a M. SAMEK. *Kriminalistická taktika*, s. 159.

⁴² Tamtiež, s. 134.

⁴³ Na základe vlastného realizovaného prieskumu.

⁴⁴ METEŇKO, J., I. BAČÍKOVÁ a M. SAMEK. *Kriminalistická taktika*, s. 135 – 136.

Záver

Dokumentovanie protiprávnych aktivít pri športových podujatiach je nevyhnutnou súčasťou efektívneho vyšetrovania a zabezpečenia verejného poriadku. Využitie kriminalistických metód, ako sú fotografia, topografia, výsluch, rekognícia, obhliadka miesta činu či osobná prehliadka, umožňuje presnú identifikáciu páchatel'ov, zachytenie dôkazov a rekonštrukciu udalostí. Každá z týchto metód prispieva k objektivite a dôveryhodnosti dokumentácie, čím posilňuje dôkaznú situáciu v trestnom konaní. Efektívne využitie týchto postupov nielen zvyšuje mieru odhalenia a postihnutia páchatel'ov, ale prispieva aj k prevencii a znižovaniu kriminality na športových podujatiach.

Literatúra

- ELIAS, Erik. Vybrané kriminalisticko-taktické metódy využívané na mieste trestného činu. In: *Teória a prax vyšetrovania - interdisciplinárne aspekty: zborník vedeckých prác*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2017. ISBN 978-80-8054-709-7.
- IVANČÍK, Radoslav. *Bezpečnosť: teoreticko-metodologické východiská*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2022. ISBN 978-80-7380-873-0.
- KUBÍKOVÁ, Iveta. *Výsluch ako metóda kriminalistiky*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2002. ISBN 80-8054-268-6.
- MEDELSKÝ, Jozef. Služobné zákroky a kamerové systémy. In: *Teoretické a praktické aspekty služobných zákrokov. Zborník z medzinárodnej konferencie konanej dňa 19. novembra 2018*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2018. ISBN 978-80-8054-789-9.
- METEŇKO, Jozef, Iveta BAČÍKOVÁ a Martin SAMEK. *Kriminalistická taktika*. Brno: Václav Klemm - Vydavatelství a nakladatelství, 2013. ISBN 978-80- 87713-08-2.
- METEŇKO, Jozef a Miriam METEŇKOVÁ. *Belgrade: Archibald reiss day. Photography and their Importance in Criminalistics*, 2022. [online]. [citované 12. februára 2025]. Dostupné na internete: <<https://eskup.kpu.edu.rs/dar/article/view/431/224>>
- NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická dokumentace*. Praha: Fakulta bezpečnostně právní. Policejní Akademie České republiky v Praze, 2009. ISBN 978-80-7251-307-9.
- ŠIMON, Ladislav. Kriminalistická dokumentácia. In: *Moderné technológie v páchaní, odhaľovaní, dokumentovaní, dokazovaní a prevencii trestnej činnosti. Zborník z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou konanej na pôde Akadémie Policajného zboru v Bratislave dňa 19. februára 2020*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2020. ISBN 978-80-8054-856-8.

Elektronické dokumenty

[online]. [citované 12. februára 2025]. Dostupné na internete: <https://www.metmuseum.org/essays/daguerre-1787-1851-and-the-invention-of-photography>
https://sk.m.wikipedia.org/wiki/Súbor:Daguerreotype_Daguerre_Atelier_1837.jpg
[Reportážna a dokumentárna fotografia \(starline.sk\)](#)

Legislatívne dokumenty

Zákon č. 1/2014 Z.z. o organizovaní verejných športových podujatí a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Keywords: criminalistics, sporting event, criminalistic documentation, public order, safety

Summary

Documenting unlawful activities at sporting events is an essential part of effective investigations and maintaining public order. The use of forensic methods such as photography, topography, interrogation, identification of perpetrators, evidence collection, and event reconstruction. Each of these methods contributes to the objectivity and reliability of documentation, thereby strengthening the evidentiary basis in the criminal proceedings. The effective application of these procedures not only increases the detection and prosecution of offenders but also helps prevent and reduce crime at sporting events.

*kpt. JUDr. Petra Kňázková
skupina prevencie vnútorného oddelenia
Okresného riaditeľstva PZ v Trnave
e-mail: petra.knazkova@minv.sk*

Recenzent: pplk. PhDr. Vladimír Malíček, PhD.